

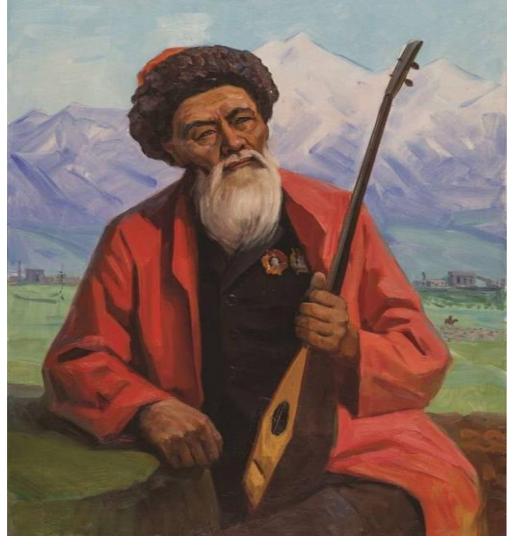
DEDE KORKUT HİKAYELERİ

KARASU 2024

DEDE KORKUT (KORKUT ATA)

Türklerin en eski destanı olan **Dede Korkut Kitabı**'ndaki hikayelerin anlatıcısı ozandır. Oğuz Türkü olan Dede Korkut 1300'lü yıllarda yaşamıştır. Korkut Ata, birçok Oğuz hükümdarına vezirlik yapmış, bazı beylerin çocuklarına ad vermiştir.

Halk anlatılarında Korkut Ata eşsiz bir halk şairi, kopuz ve dombranın mucidi olarak tanıtılmıştır. Şiir ve ezginin atası kabul edilir. Kopuzuyla anlattığı hikayeler, DEDE KORKUT HİKAYELERİ olarak günümüze kadar gelmiştir.

DEDE KORKUT HİKAYELERİ

Dede Korkut'un anlattığı 12 hikâyeden oluşmaktadır. Türk kültür mirasının önemli bir parçasıdır. Günümüze kadar 3 nüshası ulaşmıştır. Destansı Oğuz hikayelerinin yer aldığı Dede Korkut Kitabı kültürümüzün önemli bir parçasıdır.

Dede Korkut Kitabı'nda bulunan hikayeler şunlardır:

1. Dirse Han Oğlu Boğaç Han
2. Salur Kazan'ın Evi Yağmalanması
3. Kam Büre Bey Oğlu Bamsı Beyrek
4. Kazan Bey Oğlu Uruz'un Tutsak Olması
5. Duha Koca Oğlu Deli Dumrul
6. Kanlı Koca Oğlu Kanturalı
7. Kazılık Koca Oğlu Yegenek
8. Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi
9. Begin Oğlu Emren
10. Uşun Koca Oğlu Segrek
11. Salur Kazanın Tutsak Olup Oğlu Uruz'un Çıkarması
12. İç Oğuz'a Taş Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü

DİRSE HAN OĞLU BOĞAÇ HAN

Kam Gan oğlu hanlar hanı Bayındır Han, yılda bir düzenlenen toya tüm Oğuz beylerini çağırdı. Kırk yiğidi ile toya katılan Dirse Han, kara otağda ağırlandı. Çünkü Dirse Han'ın ne kızı ne de oğlu vardı. Bayındır Han şöyle buyurdu, "Tanrı sevmez oğlu kızı olmayanı belli ki, biz de sevmeyiz öylesini"

Dirse Han içерlendi, üzüldü bu duruma. Büyüklerin sözüyle şölen düzenledi, açları doyurdu, yoksulları giydirdi, borcundan kurtardı borçluları. Dileği yerine geldi Dirse Han'ın. Tanrı bir oğul verdi.

Oğlan büyüdü, on beşine vardı. Adı yoktu henüz. Çünkü Oğuzlarda oğullar yiğitlik ettiğinde alır ad. Dirse Han'ın oğlu meydanda Bayındır Han'ın boğasını yere serdi. Dede Korkut'u çağırdılar. Boğa'yı yere serdiğinden "BOĞAÇ" adını verdi Korkut Ata.

Boğaç'ı kıskandı Dirse Han'ın kırk adamı. Yirmisi bir yandan yirmisi diğer yandan kışkırttı Dirse Han'ı. Dirse Han oyuna geldi. Aldı yanına Boğaç'ı da çıktı ava. Avda öz oğlu Boğaç'ı vurdu. Öldü diye bırakıp döndüler obaya. Pişman oldu Dirse Han. Hanımı sordu oğlunu. Kırk adamı cevap verdi, avdadır Boğaç diye. Güvenmedi onlara Dirse Han'ın hanımı. Aldı kırk kızı da yanına da çıktı yola. Kan içinde buldular Boğaç'ı.

Anlattı anasına Boğaç olanları. Anası Dirse Han'dan habersiz götürdü onu hekimbaşına. Kırk günde iyileşti Boğaç, kalktı ayağa. Hayırsız kırk adamın haberi oldu Boğaç'ın yaşadığından. Dirse Han duyar da bizi öldürür diye hanlarını esir ettiler. Hanım bunu duyunca Boğaç'a haber etti, kurtar dedi babanı.

Kırk yiğidi ile düştü yola Boğaç. Dere kenarında eğlenirken buldu adamları. Adamlar Boğaç'ın da hakkından gelmek istedi ya. Dirse Han kıyamadı oğluna; aldı kopuzu eline git dedi ona. Boğaç da aldı kopuzunu dönmem geri dedi. İşaretiyle kırk yiğidi çıktı meydana, kurtardı Boğaç, babasını.

Dirse Han hem ağladı hem sevindi. Hanlar hanı Bayındır Han öğrenince olanları, Boğaç'a beylik verdi, taht verdi.

Dedem Korkut bu Oğuznameyi düzdü Han'ım hey, destan söyledi, dedi:

"Onlar da bu dünyadan geldi geçti,
Kervan gibi konu göçtü.
Onları da ecel aldı, yer gizledi,
Ölümlü dünya yine kaldı.
Gelimli gidimli dünya,
Son ucu ölümlü dünya hey..."

SALUR KAZAN'IN EVİNİN YAĞMALANDIĞININ DESTANI

Uruz Han'ın babası, Bayındır Han'ın damadı, güçlü Oğuz'un devleti, güçten düşmüş yiğitlerin desteği Ulaş oğlu Salur Kazan.

Yurdunu üç yüz yiğitle oğlu Uruz'a emanet edip Gürcistan'a ava çıktı. Bu haberi duyan düşman Şöklü Melik o gece yedi bin atlıyla Salur Kazan'ın yurdunu bastı. Kazan Bey'in eşi Burla Hatun ile Uruz Bey'i esir edip götürdü. Yolda da Salur Kazan'ın dağdaki on bin koyununu da almayı akıl etti. Altı yüz adam gönderdi Şöklü Melik, koyunların olduğu Kapılı Dağı geçidine.

Karaca Çoban bakardı bu koyunlara. Uykusundayken kara kaygılı bir düş gördü. Bunu hayra yormadı. İki kardeşi ile önlem aldı. Sapanını aldı beklemeye başladı. Düşman vardı geçide. Önce kandırmak istediler. Baktılar olmuyor; başladı dövüş. İki kardeşini yitirdi çoban ama sapanıyla da perişan etti düşmanı. Kaçtı düşman.

Salur Kazan da yurdu yağmalandığı gece kaygılı bir düş gördü. Yoldaşı Kara Göne'ye anlattı düşünüyü. Kara Göne hayra yormadı. Avı bırakıp döndü yurduna Kazan Bey. Viran olmuş gördü yurdunu. Gözleri doldu Kazan Han'ın. Atına atlayıp düşmanın peşine düştü. Yolda

suya, kurda ve çobanın köpeğine sordu düşmanın yerini. En son çobanı buldu. Öğrendi ondan olup biteni. Çoban da gelmek istedi Kazan Bey'le ama müsaade etmedi Salur Kazan. Bağladı onu ağaca. Çoban kuvvetliydi; söktü ağacı kökünden, düştü Kazan Han'ın peşine.

Şöklü Melik şenlik kurmuştu. Barla Hatun'u da küçük düşürmek istedi. Ama bilemezdi ki Barla Hatun'un kim olduğunu. Dedi ki getirin Uruz Bey'i. Uruz Bey ile öğrenecekti Barla Hatun'un kim olduğunu. Tam o sırada Salur Kazan ile Karaca çoban yetişti. Çoban sapanıyla her yeri toz duman etti. Salur Kazan düşmana seslendi; ihtiyar anamı ver, ne aldıysan senin olsun diye. Ama kabul etmedi Şöklü Melik. Çoban da araya girdi, atışmalar sürdü. Zaman kazanmıştı Salur Kazan. Bu sırada Oğuz beyleri yetişti. Beş yüz Oğuz yiğidi ile on iki bin düşman askeri yere serildi. Kazan Bey aman dileyene bir şey yapmadı, kaçanı kovalamadı.

Dedem Korkut bu Oğuznameyi düzdü Han'ım hey, destan söyledi, dedi:

"Onlar da bu dünyadan geldi geçti,
Kervan gibi kondu göçtü.
Onları da ecel aldı, yer gizledi,
Ölümlü dünya yine kaldı.
Gelimli gidimli dünya,
Son ucu ölümlü dünya hey..."

KAM BÜRE BEY OĞLU BAMSI BEYREK DESTANI

Kam Büre Bey'in çocuğu yoktu ve bu duruma çok i erleniyordu. Oğuz Beyleri Kam Büre Bey'e  ocuk versin diye yakardı Tanrı'ya. Bay Bican Bey de kız istedi ve Oğuz Beyleri onun için de dua etti. Bay Bican Bey ile Kam Büre Bey anlaştı; doğacak çocuklar beşik kertmesi olacaktı. Yani büyüdüklerinde evleneceklerdi. Tanrı cevap verdi onlara ve çocuklar doğdu. Kam Büre Bey bezirganlarını yolladı Rum eline, hediyeler alsınlar diye.

Yıllar geçti. Bezirganlar dönüş yolunda Kara Derbent denilen yerde Evnük Kalesi'nden beş yüz atlının saldırısına uğradı. Bezirganların tüm mallarını yağmaladı düşman. Bezirganlardan biri kurtuldu düşmanın elinden. Oğuz yurdunun sınırını geçti ve Bay Büre Bey'in adsız oğluyla karşılaştı. Anlattı olanları. Yiğitler atlarına atladı ve düşmandan kurtardı bezirganları. Bezirganlar "dile bizden ne dersen" dedi. Yiğit; boz aygırı, altı kanatlı gürzü ve ak kirişli yayı beğendi yiğit. Bezirganlar; "onlar bizim beyimizin oğluna aldığımız hediyeler, onları veremeyiz" dedi.

Hep beraber vardılar Kam Büre Bey'in obasına. Bezirganlar gördüler ki kendilerini kurtaran yiğit hediyelerin sahibi olan Bay Büre Bey'in oğlu. Anlattılar yiğidin kahramanlıklarını. Bay Büre Bey, bu oğlana bir ad vermek gerek dedi. Dede Korkut ona Boz Aygırlı Bamsı Beyrek adını verdi.

Adıyla ava çıktı Bamsı Beyrek. Avdayken bir kızıl otağ gördü. Otağ, Bamsı'nın beşik kertmesi olan nişanlısının otağı idi. Bamsı Beyrek avını armağan etti ona. Otağ sahibi Banı Çiçek öğrendi yiğidin kim olduğunu. Sınamak istedi yiğidi. Onunla yarıştı. Bayrek, Banı Çiçek'i geçti ve nişan için de altın yüzük taktı ona.

Babasına olup biteni anlattı Bamsı Beyrek. Yalnız bir sorun vardı ki Banı Çiçek'in Deli Karçar derler bir kardeşi vardı. Vermezdi Banı Çiçek'i kimseye. Akıl danıştı Bay Büre Bey, Oğuz beylerine.

Dede Korkut isteyecekti Banı Çiçek'i. İki at aldı Dede Korkut Bayındır Han'dan Deli Karçar'dan kaçmak gerekirse diye. Deli Karçar'dan istedi Banı Çiçek'i. Deli Karçar, Dede Korkut'u kovaladı, kaçtı Dede Korkut. Tam yakaladığında ise Dede Korkut beddua etti ve Deli Karçar'ın eli donup kaldı. Yalvardı Deli Karçar. Dede Korkut tekrar dua etti ve Deli Karçar'ın düzeldi eli.

Deli Karçar kardeşini vermeye razı oldu. Hediyeler istedi. Hepsi de kabul edildi ve nihayet düğün günü geldi çattı. Bayburt Hisarı'nın beyi de isterdi Banı Çiçek'i. Haberi duyunca dört yüz atlısıyla akın etti ve esir etti Bamsı Beyrek'i. On altı yıl esir tuttular Bamsı'yı. Deli Karçar Bayındır Han'dan kardeşinin durumunu sordu. Bamsı Beyrek'in ölüm haberini getirene kız kardeşini vereceğini söyledi Deli Karçar.

Yalancıoğlu Yaltacuk derlerdi bir adam vardı. Beyrek'in geçmişte ona armağan ettiği gömleği kırmızıya boyayarak kötü haber diye getirdi. Deli Karçar kardeşini Yaltacuk'a verdi. Artık Yaltacuk düğün gününü beklemeye koyuldu. Bay Büre Bey ölüm haberine inanmadı ve dört bir yana tekrar bezirganlarını gönderdi.

Bayburt'ta ise bayram günüydü ve Bayburtlular kent meydanında Beyrek'e kopuz çaldırıyordu. Bay Büre Bey'in bezirganları Bamsı Beyrek'i gördüler. Bamsı Beyrek'e anlattılar her şeyi. Beyrek üzüldü ve kaçmak istedi hisardan ama nasıl? Bayburt Beyi'nin bir kızı vardı ve gözü Bamsı Beyrek'ten başkasını görmezdi. Bamsı, ondan yardım istedi. Yardımı karşılığında ise onu da yanında götüreceğini söyledi. Kurtuldu Bayburt Hisarı'ndan Bamsı. Düğün günü vardı yurduna. Kardeşleri ile söyleşti, atıştı kopuzuyla.

Tanıttı kendini ve anlattı olanları. Güçlü Oğuz beyleri atlarına atladı ve Bayburt'u zapt etti. Kurtardılar kalan otuz dokuz yiğidi. Kırk gün toy, şenlik edildi.

Dedem Korkut bu Oğuznameyi düzdü Han'ım hey, destan söyledi, dedi:

"Onlar da bu dünyadan geldi geçti,
Kervan gibi kondu göçtü.
Onları da ecel aldı, yer gizledi,
Ölümlü dünya yine kaldı.
Gelimli gidimli dünya,
Son ucu ölümlü dünya hey..."

KAZAN BEY OĞLU URUZ BEY'İN TUTSAK OLDUĞUNUN DESTANI

Henüz adı konmayan Uruz Bey ad almak için yiğitlik etmek istedi. Babasıyla ava çıktı. Kazan Bey üç yüz, Uruz Bey ise kırk yiğidiyle yola çıktı. Avda düşman Kazan Bey'e saldırdı. Kazan Bey düşman ile uğraşırken acemi Uruz Bey babasına yardım etmek için savaş meydanına indi. Düşman esir etti Uruz Bey'i.

Uruz'u esir alınca düşman, savaş meydanından çekildi. Kazan Bey de oğlu Uruz'u bulamadı yerinde. Oğlundan utandı, savaştan kaçtı diye. Ancak obasına döndüğünde bulamadı Uruz'u ve arkadaşlarını. Tekrar

savaş meydanına döndü ve orada Uruz'un arkadaşlarını savaş meydanında yerde buldu.

Kazan Bey adamlarıyla düşmanın peşine düştü. Kara Derbent'te buldu onları. Oğlu Uruz babasından gitmesini istedi ya kabul etmedi Kazan Bey. Amansız bir mücadele başladı. Arkadan Kazan Bey'in eşi Barla Hatun da kızlarıyla yetişti. Ardından diğer Oğuz beyleri. On beş bin düşman, üç yüz Oğuz yiğidi yere serildi.

Kurtardı oğlu Uruz'u Kazan Bey. Çözdü elini, kucaklaştılar. Oğlu için yedi gün yedi gece şenlik verdi. Dede Korkut geldi, neşeli havalar çaldı, söyledi.

DUHA KOCA OĞLU DELİ DUMRUL DESTANI

Deli Dumrul derler bir yiğit vardı. Köprünün başını tutmuş, geçenden otuz üç, geçmeyenden kırk akçe alırdı.

Bir gün köprünün başına bir oba toplanmış, obadaki herkes ağlayıp figan ediyordu. Gençecik yiğitlerini toprağa vermişlerdi.

Deli Dumrul köprünün başına varıp neler olduğunu öğrendi. Kimdir bu gençecik yiğidin canını alan diye sordu. Dediler ki o kişi Azrail'dir. Deli Dumrul delidir

ya, bana görünsün bu Azrail de hesabını sorayım dedi. Tanrı'nın hoşuna gitmedi bu sözler. Gönderdi Azrail'i ona. Deli Dumrul baş edemedi Azrail'le. Yalvardı Tanrı'ya. Tanrı'nın hoşuna gitti bu. Azrail'e emir verdi. Dumrul yerine birini bulsun da yaşasın diye.

Deli Dumrul babasından ve anasından istedi canını. Ama kabul etmedi ikisi de. Sonra hanımının yanına vardı gözleri yaşlı. Feda olsun sana canım dedi hanımı. Tanrı'nın pek hoşuna gitti bu durum. Deli Dumrul ve eşine yüz kırkar yıl ömür verdi. Onların yerine de Dumrul'un ana ve babasının canını alsın diye Azrail'e emir verdi.

Dedem Korkut gelip destan söyledi, deyiş söyledi,
"Deli Dumrul'un olsun bu destan.

Benden sonra gelen alp ozanlar çalsın söylesin;
Alnı açık cömert erenler dinlesin"

KANLI KOCA OĞLU KAN TURALI DESTANI

Kan Turalı'yı evlendirmek ister babası Kanlı Koca. Ancak Kan Turalı'nın istediği hanım bulunacak gibi değildi. Kendi gibi yiğit olsun istedi. İç Oğuz'da bulamazlar böyle bir kızı. Babası çıktı yola; aradığı gelini Trabzon'da buldu. Trabzon tekfurunun kızı Selcan Hatun. Kızını vermek için tekfurun bazı şartları

vardı. Kalesinde beslediği üç canavarın (sırasıyla boğa, aslan ve buğra) hakkından gelmeliydi bu yiğit. Bu canavarlar şimdiye kadar otuz iki yiğidin hakkından gelmişti.

Kan Turalı, kırk yiğidin kopuzlarıyla söylediği deyişlerle canavarların hakkından geldi.

Ve kızı aldı Kan Turalı. Aldı ama tekfurun gönlü de razı olmadı. Adamlarını Kan Turalı'nın peşine yolladı. Selcan Hatun tez farkına vardı olanların. Hakkından geldi Kan Turalı ile peşindeki adamların.

Kan Turalı yediremedi gururuna ama istediği gibi bir hatun da bulmuştu.

"Şimdi nerede dediğim yiğitler,
'Dünya benimdir' diyenler?
Ecel aldı, yer gizledi,
Gelimli gidimli dünya,
Son ucu ölümlü dünya, hey..."

KAZILIK KOCA OĞLU YİGENEK DESTANI

Kam Gan oğlu Han Bayındır'ın veziri Kazılık Koca akına çıkmak için izin aldı. Karadeniz kıyısındaki Düzmürd Kalesi'ne geldi. Savaş başladı ya Arşın oğlu

Direk Tekfur yönetirdi kaleyi. Altmış arşın boyu vardı tekfurun ve altmış batman gürz vururdu. Direk Tekfur dağıttı Oğuz yiğitlerini ve Kazılık Koca'yı esir etti. On altı yıl esir kaldı Kazılık Koca, Düzmürd Kalesi'nde.

Kazılık Koca akına gittiğinde bir oğlu olmuştu. Yigenek derlerdi adına. Öldü bildiği babasının esir olduğunu öğrendi. Bayındır Han'dan izin ve adam istedi, babasını kurtarmak için. Yirmi dört beyi yoldaş verdi Bayındır Han.

Yolda rüya gördü Yigenek ve devam etti Düzmürd'e doğru. Kale önünde Arşın oğlu Direk Tekfur, Oğuz yiğitlerinin hepsinin hakkından geldi. Son olarak Yigenek ile karşılaştı. Duasını etti, saldırdı tekfura. Tekfuru perişan etti ya, kaleye kaçmaya çalıştı tekfur. Sonra da hakkından geldi. Babasını kurtardı ve kaleyi talan etti yiğitler.

Dedem Korkut gelip deyiş düzdü, destan söyledi.

"Bu Oğuzname Yigenek'in olsun" dedi. Hayır dua etti:

"Yerli kara dağların yıkılmasın!

Gölgeli koca ağacın kesilmesin!

Ak sakallı babanın yeri cennet olsun!

Ak pürçekli ananın yeri cennet olsun!

Ak alnında beş kelime dua kıldık,

Kabul olsun Han'ım hey!"

BASAT'IN TEPEGÖZÜ ÖLDÜRDÜĞÜNÜN DESTANI

Bir gün Oğuz iline düşman saldırdı. Kaçıp giderken Oğuz halkı düşmandan, Aruz Koca'nın bebeği düştü deveden. Bir aslan büyüttü oğlancığı.

Zaman geçti, öz yurduna döndü Oğuz. Aslanın büyüttüğü oğlancık büyümüştü artık. Atlara saldırır, canlarını alırdı. Aruz Koca yiğitleriyle yakaladı oğlancığı, evine getirdi. Durmazdı oğlancık kaçır giderdi. Sonunda Korkut Ata nasihat etti çocuğa. Bir de ad verdi; Basat. Basat artık kaçmazdı, Oğuz yurdunun yiğidi olmuştu.

Aruz Koca'nın bir de çobanı vardı. Konur Koca Sarı çoban derlerdi. Yaylada peri kızlarını görmüştü. Yakaladı birini, kötülük etti ona. Peri kız kaçtı ya; kaçarken de yıl tamamlanınca sana emanetini bırakacağım dedi. Kötülük getirdin Oğuz'un başına dedi. Çoban emaneti istemedi; vurdu emanete, vurdukça büyüdü küme. Kaçtı gitti oradan.

Beyleriyle at gezisine çıkan Bayındır Han da gördü bu kümeyi. Vurdular kümeye; vurdukça büyüdü küme. Aruz Koca vurunca açıldı birden. Vücudu insana benzeyen tek gözlü bir oğlancık çıktı. Aruz Koca istedi oğlanı, büyütürüm Basat ile birlikte dedi. Aldı ya

doymak bilmedi çocuk. Zarar verirdi her şeye. Sonunda yapamadı da kovdu onu evinden.

Tepegöz derlerdi harami oldu. Yol keser, adam kaçırdı. Peri anası onu bulmuştu; bir yüzük verdi ona. Ok batmazdı, kılıç kesmezdi artık Tepegöz'ü.

Oğuz'un adamları baş edemedi Tepegöz'le. Yiğitlerin başı Kazan Bey de karşısında perişan oldu. Yedi kez kaçtı Oğuz yiğitleri Tepegöz'ün önünden. Dede Korkut'u elçi gönderdiler. Günde iki adam ve beş yüz koyun kesim vermeye razı oldu Oğuz beyleri. Oğuz yurdunda yiğitler bir bir tükendi. Savaştan dönen Basat son evladını göndermek istemeyen bir ana ile karşılaştı. Ananın feryadı Basat'ı çok etkiledi. Olup biteni öğrendi Basat ve Tepegöz'ün işini bitirmeye karar verdi. Yiğit Kazan Bey engel olmak istedi ama vazgeçmedi Basat.

Tepegöz'ün yanına gidince Basat, sevindi Tepegöz. Basat'ı esir aldı Tepegöz. Mağarada Basat ne yapacağını düşündü. Tepegöz'ü gözünden vurdu. Tepegöz kör oldu ve mücadele başladı. Türlü oyunlar oynadı Tepegöz ona ama Basat tuzağa gelmedi. Tepegöz'ü alt edecek kılıcı buldu ve hakkından geldi onun.

Oğuz yurdunda Őenlikler dűzenlendi. Dede Korkut kopuzuyla neŐeli havalar Őaldı sűyledi. Basat'a da dua etti.

"Kara daĐa seslendiĐinde yanıt versin,
Kanlı sulara ulaŐtıĐında geŐit versin.
Erlık ile kardeşinin kanını aldın,
Gűçlü OĐuz beylerini sıkıntıdan kurtardın.
Yűce Tanrı yűzűnű hep ak etsin Basat."

BEGİL OĞLU EMREN'İN DESTANI

Her sene Gűrcistan'dan haraŐ gelirdi OĐuz'a. O sene bir at, bir kılıŐ ve bir gűrz geldi. Bayındır Han kime vereyim bunları diye kara kara dűŐűnűrken Dede Korkut, "bir yiĐide verelim, OĐuz'un sınırında karakol olsun" dedi. Dedi ya kimse razı olmadı.

Begil derler bir bey vardı. Razı oldu hediyeleri alıp sınırda yaŐamaya. YiĐitleriyle eviyle vardı Gence'ye. Orayı yurt tuttu kendine. OĐuz sınırını korudu dűŐmandan. Her yıl Bayındır Han'ın divanına giderdi Begil. O sene av dűzenlendi onun Őerefine. Bayındır Han'ın avcılıkla ilgili sűzlerine alındı Begil.

İsyan etmek istedi OĐuz'a ama hatunu yatıŐtırdı onu. Ava Őıktı hűnerini gűstermek iŐin Begil. Avdayken dűŐtű atından kırdı uyluk kemiĐini. Őıkamadı o sene

divana. Sakladı olanları ama yayıldı her yana Begil'in attan düştüğü.

Tekfur da duydu olanları. Yolladı adamlarını Begil'in üstüne. Öğrendi Begil düşmanın geldiğini. Oğluna; "git yardım çağır Oğuz beylerinden" dedi. Oğlu Emren razı olmadı. Üç yüz yiğit ver savaşıyım düşmanla dedi. Begil'in atını, zırhını aldı, vardı düşmanın karşısına. Savaş meydanında söyleşti düşmanla. Atmadı bir adım geriye. Begil sandı düşman onu. Tekfur çıktı Emren'in karşısına. Vuruştular ama yenişemediler.

Oğlan yalvardı Tanrı'ya. Tanrı, kırk erkek gücü gönderdi Cebrail'le. Tekfuru yere serdi Emren. Aman diledi Tekfur, Müslüman oldu. Kalan düşman dağılıp gitti. Tekfurun ülkesini yağmaladı Emren'in yiğitleri.

Begil mutlu oldu, şölen düzenledi. Oğluna yurt verdi. Bayındır Han'a haber gitti. Bayındır Han, Emren'i Kazan oğlu Uruz'un sağına oturttu.

Dede Korkut gelip kopuzuyla şunları söyledi:

"Yerli kara dağların yıkılmasın,

Gölgeli koca ağacın kesilmesin,

Tanrı'nın verdiği umudun kesilmesin,

Günahını adı güzel Muhammet'e bağışlasın Han'ım

hey"

UŞUN KOCA OĞLU SEGREK DESTANI

Uşun koca derler biri yaşardı Oğuz zamanında. İki oğlu vardı; büyüğünün adı Egrek, küçüğünün ki Segrek. Korkusuz yiğit Egrek, Bayındır Han ile söyleşir, Kazan Han'ın divanında bulunurdu. Egrek'in bu halinden memnun olmayan Ters Uzamış, Egrek'in yiğitliğine laf edince Egrek, akın için Kazan Bey'den izin istedi. Üç yüz yiğidi ile akına çıktı. Alınca Kalesi'ne vardılar. Burada bir kuru yaptırmıştı Kara Tekfur. Egrek ve adamlarını koruda tuzağa düşürüp esir ettiler. Haber Oğuz iline varınca kadınlar feryat figan etti.

Egrek'in kardeşi Segrek büyüdü, korkusuz bir yiğit oldu. Öğrendi ki ağabeyi Alınca Kalesi'nde tutsaktır. Akın etmek istedi düşmana. Ana ve babası karşı çıktı ama vazgeçmedi Segrek. Kazan Bey'den yardım istedi Uşun Koca. Evlendirin, ayağını bağlayın dedi Kazan Bey. Segrek'i evlendirdiler ama vazgeçiremediler yolundan.

Akına çıktı Segrek. Vardı Alınca Kalesi korusuna. Talan etti her yanı. Tekfur'un adamları baş edemedi onunla. Tekfur, özgürlüğü karşılığında Egrek'i gönderdi üstüne. Söyleştiler, tanıdılar birbirlerini. Bir oldular yendiler düşmanı.

Ağabeyini aldı geldi Segrek. Toy edildi, birbirlerine sağdıç oldular.

Dede Korkut gelip kopuzuyla Şunları söyledi:
"Eninde sonunda, uzun yaŐın ucu ölüm!
Ölüm zamanı geldiğinde
Yüce Tanrı ayırmasın imandan!
Gnahınızı Muhammet Mustafa yüzü suyu
hürmetine bağışlasın,
min diyenler Tanrı'nın sevgisine ersin,
Han'ım hey!"

SALUR KAZAN'IN TUTSAK OLUP OĞLU URUZ'UN ONU TUTSAKLIKTAN KURTARDIĐININ DESTANI

Han Kazan ava ıktı. Saldılar Őahinleri. Őahin Toman Kalesi'ne indi. Han Kazan da Őahinin peŐinden gitmek istedi. Beyler dönelim dedi ama Kazan Bey, "az daha gidelim" dedi.

Bir kale ıktı karŐılarına. YorulmuŐlardı. OĞuz beyleri bir uyudu mu yedi gün uyanmazdı. Bu uykuya kck ölüm derlerdi.

Ava ıkmıŐtı o gün Toman Kalesi'nin tekfuru. Casusu haber etti Kazan Bey'in durumunu. Tekfur saldırdı OĞuz yiğitlerine; yirmi beŐini Őehit etti. Kazan Bey'i de esir aldı. Toman Kalesi'ne getirdiler Kazan Bey'i. "OĞuz'u yer, bizi v" dedi tekfur. Kopuzunu aldı

ama övmedi düşmanı, yermedi Oğuz'u. Öldürmek istediler Kazan Bey'i ama Oğuz'un öcünden korktular.

Uruz babasının esaretini öğrendi. Oysa Bayındır Han'ı bilirdi babası. Askerini aldı vardı Toman Kalesi'ne. Düşman korktu Oğuz yiğitlerinden. Kazan Bey'i serbest bırakmayı ve haraç vermeyi teklif etti. Kazan Bey'i giyindirip, aracı olsun diye gönderdiler ya tanımadılar Kazan Bey'i. Söyleşti, savaştı Kazan Bey Oğuz beyleriyle. Uruz tanıdı babasını; diğer Oğuz yiğitleri de öptüler Kazan Bey'in elini. Bir oldu Oğuz yiğitleri zapt ettiler kaleyi. Dede Korkut gelip şunları söyledi:

"Hani övündüğümüz bey yiğitler,
Dünya benimdir diyenler,
Ecel aldı, yer gizledi,
Ölümlü dünya kime kaldı?
Gelimli gidimli dünya,
Son ucu ölümlü dünya, hey!"

DIŞ OĞUZ'UN İÇ OĞUZ'A BAŞKALDIRIP BEYREK'İN ÖLDÜĞÜNÜN DESTANI

Üç Ok ile Boz Ok bir araya geldiğinde evini yağmalatırdı Kazan Han. Günlerden bir gün evini yağmalattı Kazan Han ama Dış Oğuz yoktu bu sefer. Bu duruma içerlendi Dış Oğuz beyleri. Düşmanlık ettiler Kazan Han'a.

Kazan Han adamı Kılbaş'ı dayısı olan Dış Oğuz beyi Aruz'un yanına yolladı. Durumu anlatan Aruz, artık Kazan Han'ın düşmanı olduklarını söyledi. Kılbaş da öfkeyle kalktı oradan. Aruz, diğer Dış Oğuz beylerine de haber yolladı. Onları da yanına aldı. Kazan'ın dostu, damatları Beyrek'e haber yollayıp yanlarına çağırdılar; İç Oğuz ile aracı olsun diye. Ancak Beyrek'e kendilerine katılmalarını teklif ettiler. Beyrek kabul etmedi. Öfkelendi. Aruz, Beyrek'in canını aldı. Beyrek haber de yollamıştı olanlarla ilgili Kazan Han'a. Kazan Han adamlarını topladı. Dış Oğuz beyleri de adamlarını topladı. Üç Ok ile Boz Ok savaş meydanında karşılaştı. Herkes kendine bir hasım seçti. Aruz ile Kazan hasım oldu. Kazan Han Aruz'u yere serince diğer Dış Oğuz beyleri aman diledi. Beyrek'in öcünü öz dayısından aldı Kazan Bey, Aruz'un evini de yağmalattı. Dede Korkut gelip kopuz çaldı, Gazi yiğitlerin başına gelenleri anlattı.

"Hani övündüğümüz bey yiğitler,
Dünya benimdir diyenler,
Ecel aldı, yer gizledi,
Ölümlü dünya kime kaldı?
Gelimli gidimli dünya,
Son ucu ölümlü dünya, hey!
Eninde sonunda,

